

Personar med funksjonsnedsettingar og deltaking i frivillige lag og foreningar

Muligheiter, begrensningar, behov

Trond Bliksvær

Frokostmøte, Oslo 25/5 2016

Utgangspunkt

- Samarbeidsprosjektet «Aktive muligheter»
- Målsetting: prøve ut og videreutvikle arbeidsmetoden Fritid med Bistand (FmB) for å gje menneske med utviklingshemming deltaking i sjølvvalde aktivitetar gjennom eit samarbeid med frivillige organisasjonar
  - Reiskapar:
    - Fritid med bistand (FmB)
    - Støttekontaktordninga
  - Følgforskning
(Finansiering: Helsedirektoratet)
- Fokus på kommunane sitt arbeid med å gje utviklingshemma gode fritidstilbod, i samarbeid med frivillige lag og foreningar.
- Men vi veit lite om frivillige lag og foreningar
  - Erfaring med funksjonshemma medlemmar?
  - Kva barrierer og muligheiter ser dei?
  - Kva ansvar opplever dei?

Samarbeid med frivillige lag og foreningar- sett frå kommunale tenesteytarar:

- Investering over tid
- Systemgrenser som møttest
- Rolle: meklarar og advokatar

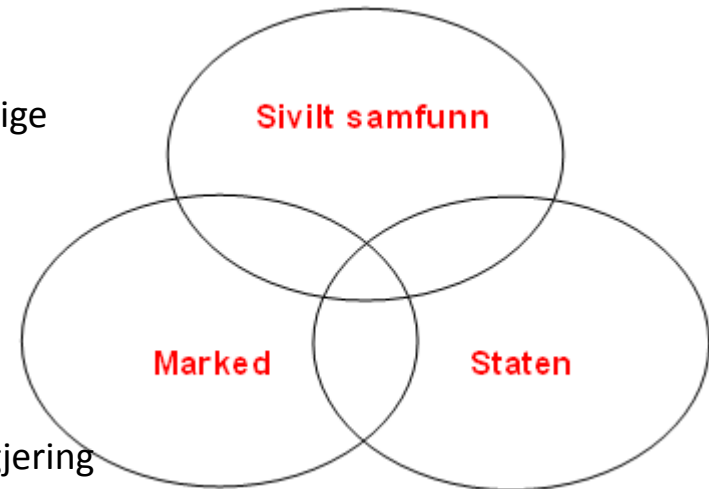

«Å legge tilrette for fritid – rapport frå eit forsøk i fire kommunar», i: Midtsundstad og Bliksvær (red.) (2015): *Deltakelse på fritiden*, Fagbokforlaget

Frivilligheita si rolle

- Omdiskutert
- I skandinaviske land er mangfald og individuell tilrettelegging er viktige mål innan offentleg finansiert velferd (Sivesind mfl 2016)
- Leverandørar:
  - Offentlege
  - Kommersielle
  - Ideelle – «den tredje sektor»
- Veksten er sterkast blant kommersielle
- Dei ideelle bidreg i størst grad til valmuligheiter, individuell myndiggjering og demokratisk medvirking.
  - *Dei ideelle er viktig for å kunne nå måla om auka mangfald og individuell tilpassing av tenester, og for å kunne møte folk sine forventningar om individuelt tilrettelagde tenester (Sivesind mfl 2016)*

Sivesind (red.) (2016): *Mot en ny skandinavisk velferdsmodell? Konsekvenser av ideell, kommersiell og offentlig tjenesteyting for aktivt medborgerskap.* Institutt for samfunnsforskning.

Undersøking - lag og foreningar i kommunane

- Sept 2015
- Spørreskjema: 32 spm
- Rekruttering: Nettsider (foreningar + kommunale)
- Sendt ut til 214 lag og foreningar (Drammen: 65, Asker: 51, Gjøvik: 48, BGO: 50)
- Svar: N=59 (28 pst). (Drammen: 18 (28%), Asker: 18 (35%), Gjøvik: 8 (17 %), BGO: 8 (16 %).

I hovudsak lag/foreningar som driv idrett

Spørreskjemaet – utgangspunkt i dansk kartlegging frå 2009 (Martin Sandø, 2009, *Handicap og foreningsliv*, Servicestyrelsen)

Tema i kartlegginga

- Type forening
- Medlemsmassen
  - antall, samansetting (alder, kjønn), funksjonsnedsetting
- Rekrutteringsarbeid
- Funksjonsnedsetting
  - Type, erfaringar, møtt på barrierer
  - Funksjonshemming og eiga forening
    - Kva typar funksjonsnedsettingar passar foreninga for
    - Ønske/vedtak – personar med funksjonsnedsetting
    - Kva må til for at foreninga skal kunne ha medlemmar med funksjonsnedsetting
- Oppfatning av ansvar (offentleg, familie, frivillig)
- Påstandar

Medlemmar med funksjonshemming

- 41 prosent av foreiningane har personar med funksjonshemming blant sine aktive medlemmar
  - Den reelle andelen truleg lavare
- Typar funksjonsnedsetting (faktisk medlemsskap + vurdering)
  - **Kjem best ut:** ADHD, bevegelseshemming, hjerneskade, psykisk lidning, og utviklingshemming.
  - **Kjem dårlegast ut:** Multifunksjonshemming, og blinde/sterkt svaksynte

Erfaringar med å ha medlemmar med funksjonsnedsettingar

Ni av ti har opplevd det som heilt eller ganske uproblematisk å ha medlemmar med funksjonsnedsetting

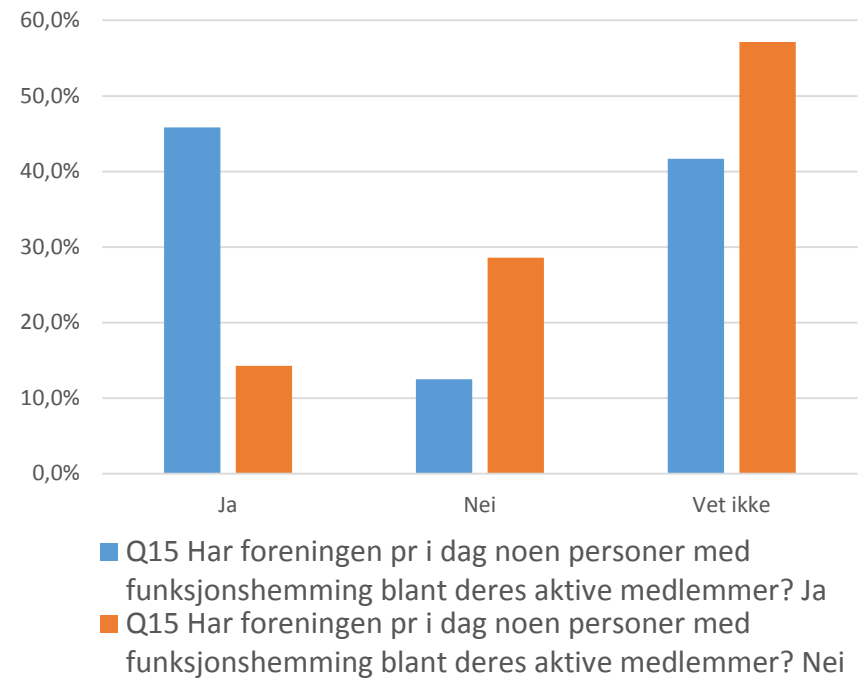

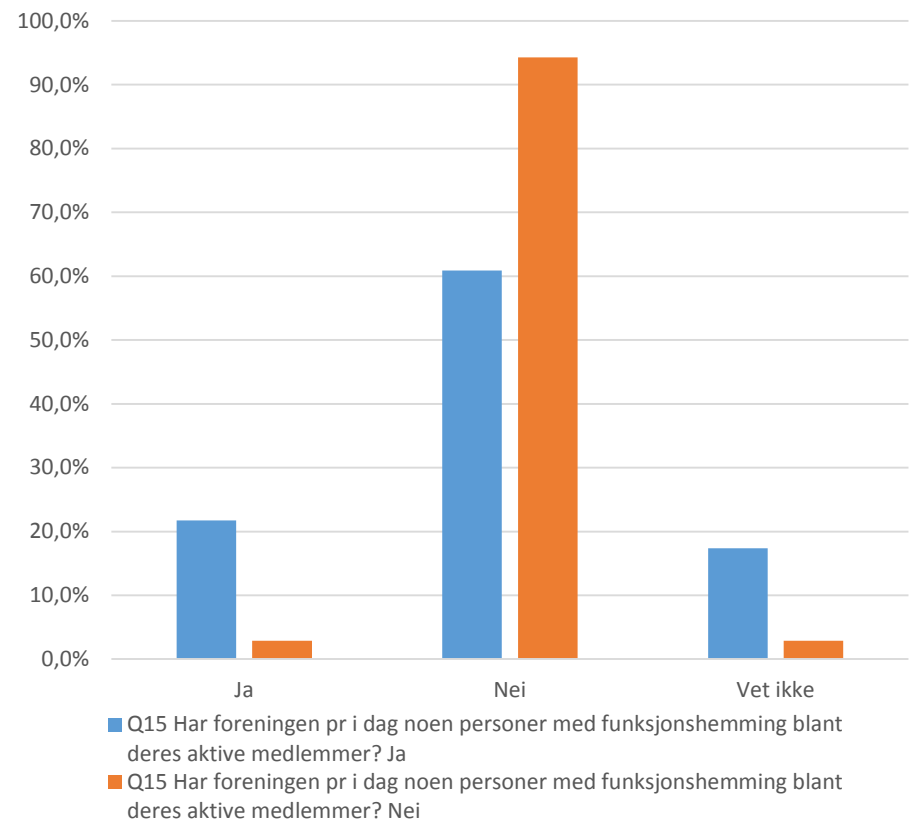
- 27 prosent oppgir ønskje om å få (evt fleire) medlemmar med funksjonsnedsettingar. 22 prosent svarar nei, og 51 prosent veit ikkje.
- Foreningar som har medlemmar med funksjonshemming - klårt mest positive

Er det et ønske i foreningen/laget om å få (flere) medlemmer med funksjonsnedsettelse/ funksjonshemming?

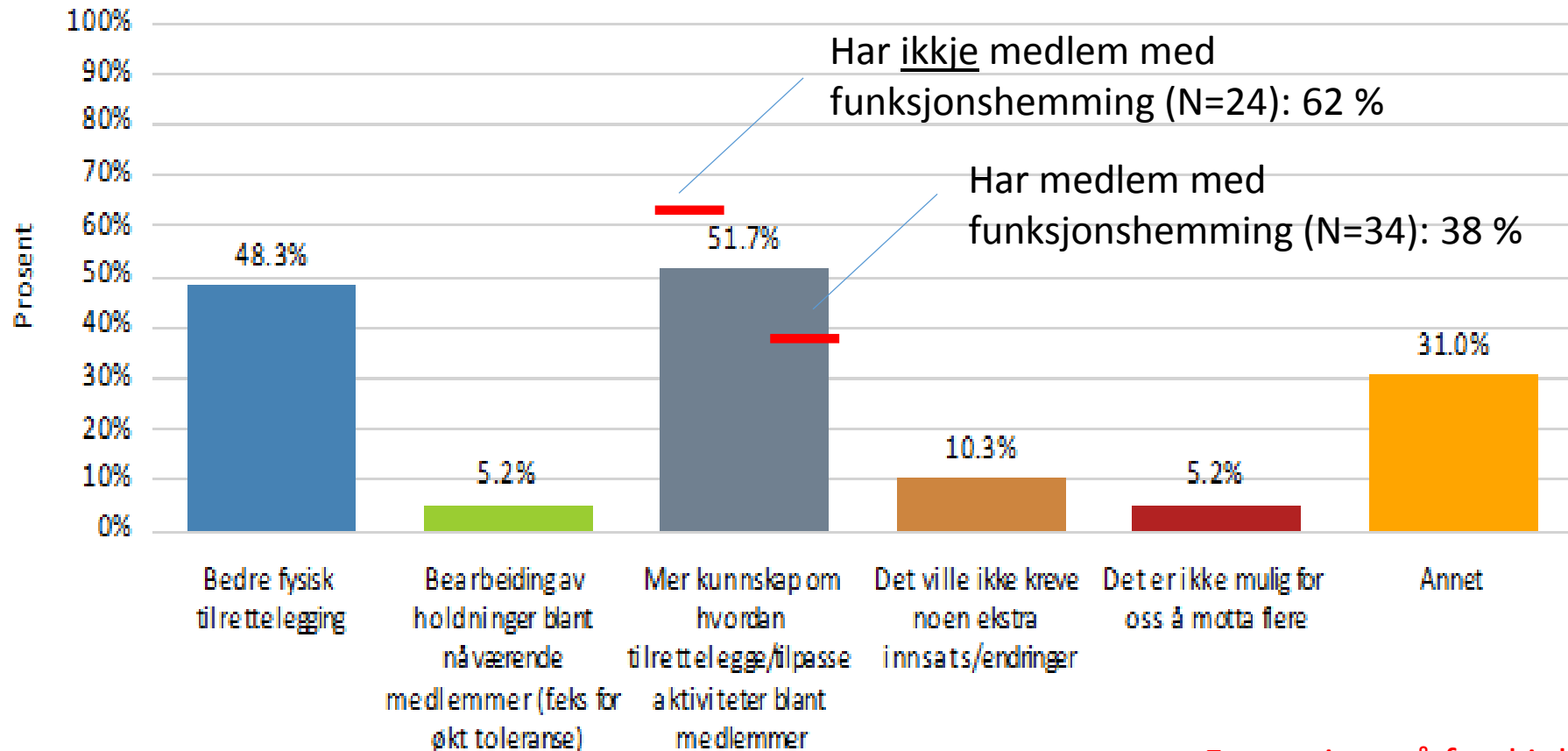
- Ti prosent av foreningane har gjort vedtak om å arbeide for å rekruttere flere medlemmar med funksjonshemming. 80 prosent har ikkje fatta slikt vedtak.

Q27 Har foreningen/laget gjort vedtak om å arbeide for å rekruttere flere medlemmer med funksjonshemming?

Kva må til for at foreninga skal kunne ha/ha fleire medlemmar med funksjonshemming?

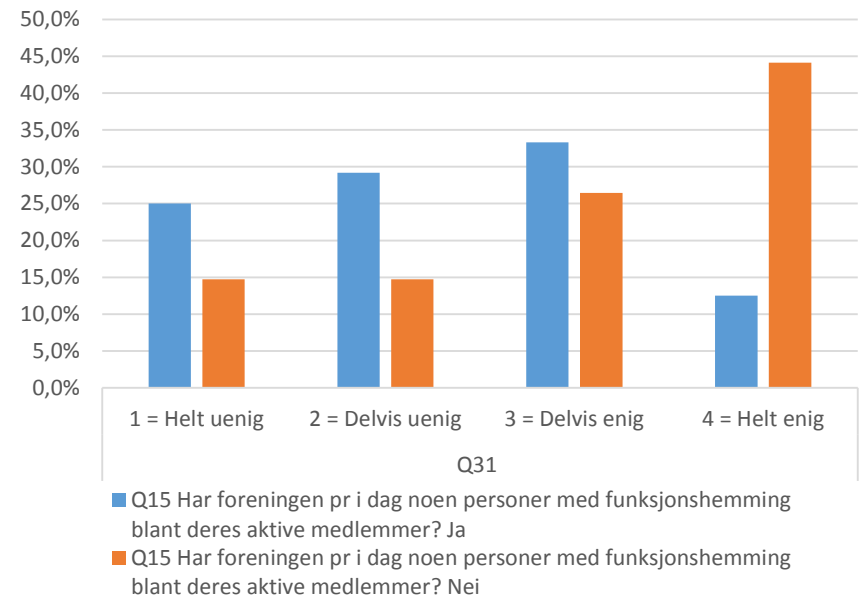
For øvrig små forskjellar

Syn på organisering

- Seks av ti er enig i at funksjonshemma generelt vil kunne få eit betre tilbod i foreningar/lag som er spesielt oppretta for funksjonshemma.
  - Vanlegast oppfatning blant dei som ikkje har funksjonshemma medlemmar.

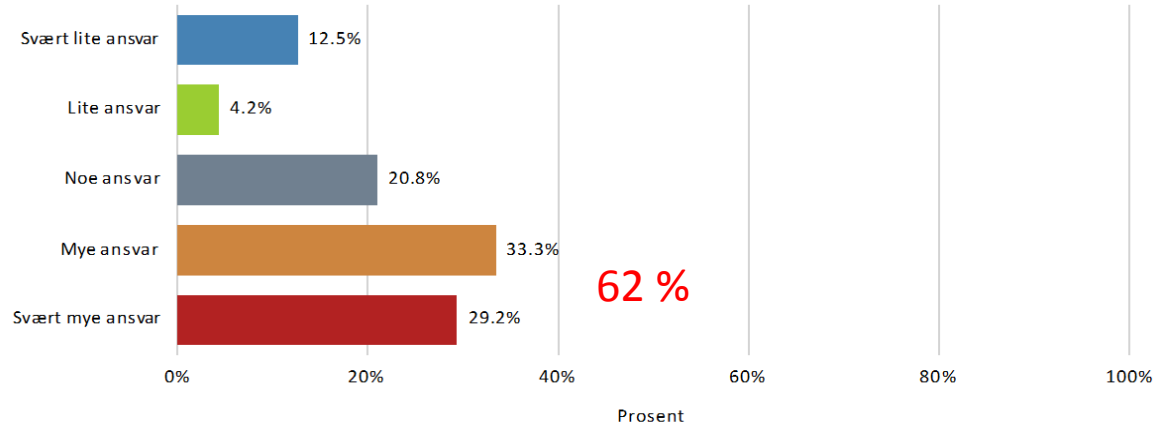
Q31. Påstand: Funksjonshemmede vil generelt få et bedre tilbud i foreninger/lag som er opprettet spesielt for funksjonshemmede enn de vil kunne få i vår forening

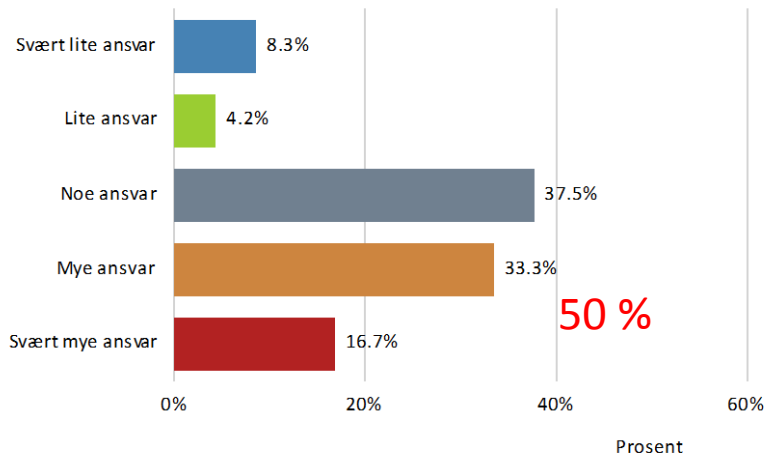

Hvor stort ansvar mener du at de ulike har for at personer med funksjonshemming skal kunne drive aktivitet i din forening/lag/organisasjon?

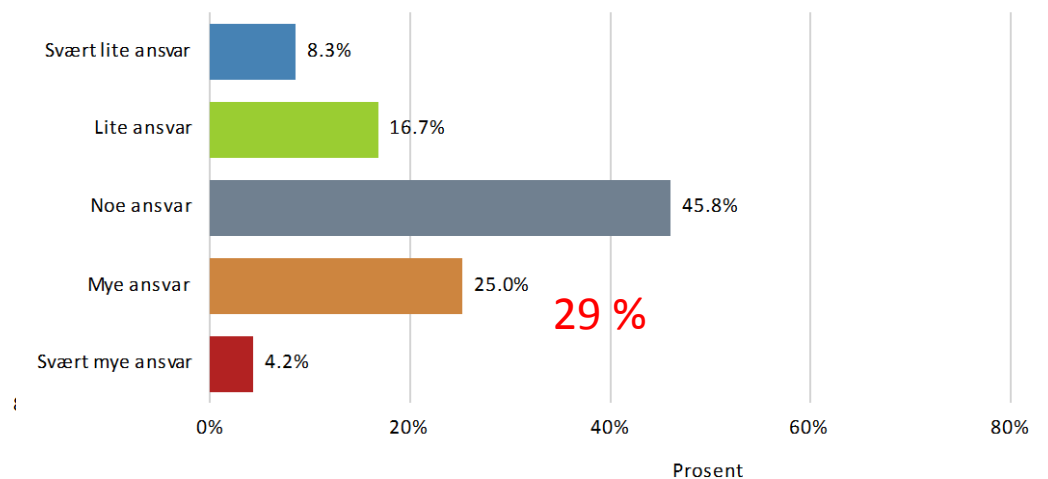
Det offentlige (kommunen/tjenesteytere)

Familie/slekt/venner

Frivillig sektor (lag, foreninger, frivillige enkeltpersoner)

Avslutting

- Under 40 % av foreningane har aktive medlemmar med funksjonsnedsettingar
- Underrepresenterte: blinde/sterkt svaksynte + multifunksjonshemming
- Erfaring med å ha funksjonshemma aktive medlemmar gir positive haldningar til fleire. Etablering av gode døme er viktig. Å få sine første erfaringar.
- Barriærer: kunnskap om tilrettelegging + fysisk tilrettelegging. Kunnskap er det enkelt å gjere noko med!

- 'Velferdsмикsen' vil i aukande grad omfatte samarbeid mellom offentlege og frivillige lag og foreningar. Lag/foreningar forventar samstundes stor grad av tilrettelegging frå det offentlege
- Verkemidla som offentlege tenesteytarar har til disposisjon for å kunne skape samarbeid med frivillige lag og foreningar, står ikkje i samsvar med behovet eller forventningane til omfanget av slikt samarbeid. Resultatet blir i stor grad avhengig av enkeltpersonar sitt engasjement og dugleik.

